

Temptation Island

Temptation Island is een Veronica programma met een wonderlijk *format*. Vier man-vrouw stellen (allemaal goed uitziende twintigers) worden van elkaar gescheiden. De mannen worden naar een eiland gebracht waar elf aantrekkelijke verleidsters hen opwachten. De vrouwen worden op een andere locatie voorgesteld aan elf bronstige vrijgezelle mannen, die hen proberen over te halen tot romantische afspraakjes bij kaarslicht of kampvuur. Waar menig modern televisieprogramma zijn hoofdrolspelers wil helpen (met het opvoeden van kinderen, relatieproblemen, met rouwen om overleden dierbaren, met het beslechten van familievetes, het oplossen van burenruzies of het starten van een carrière als musicalster), daar lijkt Temptation Island er vooral op uit te zijn relaties kapot te maken.

Voor kijkers zoals ik, opgevoed met traditionele smeekbeden ('Leid ons niet in verzoeking') en met Oudhollandse spreekwoorden ('Je moet de kat niet op het spek binden'), is het moeilijk om de beweegredenen van de makers van Temptation Island te begrijpen. Dat neemt niet weg dat wij het *format* wel kunnen herkennen als het elders in de maatschappij opduikt in een andere gedaante.

Neem nu de zorg. In de afgelopen jaren is die getransformeerd tot een quasi markt. Traditionele waarden, zoals het principe dat medische behandelingen moeten worden verdeeld naar rato van urgentie of naar rato van medische behoefte, werden ingeruild voor nieuwe vormen en gedachten. Voortaan zouden artsen rekening moeten houden met de verzekeringsstatus van hun patiënten. Het nieuwe verzekeringsstelsel biedt particuliere verzekeraars de mogelijkheid te onderhandelen met ziekenhuizen over extra snelle zorg of meer service voor hun verzekerden.

Het uitgangspunt dat we problemen zo min mogelijk willen medicaliseren, omdat we niet afhankelijk willen zijn van artsen en omdat de gezondheidszorg wordt betaald uit collectieve middelen, lieten we varen. Voortaan moesten 'zorgaanbieders' zich opstellen als ondernemers en ondernemers zien lucratieve gaten in de markt. Zo kon het gebeuren dat de Landelijke huisartsenvereniging zich nu buigt over een algemene preventieve *check up* in de huisartsenpraktijk, terwijl huisartsen een dergelijke screening altijd onzin en zonde van het geld hebben gevonden.

Het beginsel dat artsen elkaar als vakbroeders moeten beschouwen en niet als concurrenten, werd overboord gegooid. Voortaan moest je in de zorg kwaliteitsverschillen meten en registreren en dan zou er door zorgaanbieders worden geconcurrerd op kwaliteit. Voortaan zouden ziekenhuizen public relations medewerkers in dienst moeten nemen, die een instelling in de markt konden zetten. 'Het Diaconessenhuis. Voor al uw kleine en grote kwalen de juiste keus.' 'Het Lelieland hospitaal. De beste specialisten, de liefste verpleegkundigen en ... de allerbeste kok!' Als dokter Smit uit het Lelieland ziekenhuis bepaalde patiënten liever zou willen verwijzen naar de concurrentie, omdat hij in alle eerlijkheid van mening was dat dokter Bakker in het Diaconessenhuis beter was in een bepaald type operaties, dan was dat een achterhaalde wijze van denken, die in een modern marktgeoriënteerd systeem niet meer paste.

Kort en goed: ik dacht dat we bezig waren met een cultuuromslag, ingezet door het ministerie van VWS en aangemoedigd door adviesorganen als de Raad voor Volksgezondheid en Zorg. Maar dat zag ik verkeerd. Uit het nieuwste rapport van de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (*Vertrouwen in de arts*) blijkt dat we de prikkels in het nieuwe systeem moeten begrijpen als even zovele verleidingen, waarvoor de arts niet zou mogen bezwijken. De Raad adviseert artsen om er met elkaar op toe te zien dat iedereen zich houdt aan medisch-professionele richtlijnen.

Artsen moeten integer zijn, met elkaar samenwerken en het belang van hun patiënt voorop stellen. Voorlopig houden Nederlandse artsen zich goed staande onder de druk van het nieuwe stelsel, maar, zo schrijft de Raad, we staan pas aan de vooravond van de echte marktwerking. Er is geen garantie dat het zo blijft en als het niet zo blijft zijn maatregelen en controlesystemen noodzakelijk: “Het geeft geen pas in een krachtenveld van economische belangen uitsluitend te vertrouwen op de goede bedoelingen en de integriteit van de zorgverlener. Diens handelen dient beveiligd en gewaarborgd te worden tegen onaanvaardbare druk of verleidelijke prikkels.”

Soms denk ik dat we rijp zijn voor nieuwe smeekbeden en gezegden: Leid ons eerst in verzoeking en behoed ons dan met een integriteitscode. Bind de kat op het spek, maar doe haar een muilkorf om.

Op Temptation Island hebben ze ook instrumenten die de deelnemers helpen om sterk te zijn. Er zijn camera's die het meedogenloos registreren als je bezwijkt voor een verleider en er zijn presentatoren die het filmpje van jouw ontrouw afdraaien voor je geliefde. In het rapport van de Raad wordt, net als op Temptation Island, veel verwacht van transparantie. Als dubieuze afspraken met verzekeraars van meet af aan openbaar moeten zijn, bedenk je je wel drie keer voor je daaraan meedoet. Deelnemers aan Temptation Island kunnen proberen de verleiding de baas te blijven door te praten met collega-kandidaten. In het rapport van de Raad wordt ook veel verwacht van periodiek overleg en evaluatiegesprekken.

Als gezegd, ik herken het *format* wel, maar ik snap de bedenkers van het systeem niet.

Raad voor Volksgezondheid en Zorg, *Vertrouwen in de arts*. Via www.rvz.net

©Margo Trappenburg, 8 juni 2007.